NEMIS TILINI O‘QITISHDA EMOTSIONAL INTELLEKTNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Nizomiy nomidagi O’zMPU
Filologiya fakulteti, Yevropa tillari
kafedrasi o’qituvchisi Xolmatov
Kibriyo Mirzayevna

Annotatsiya

Mazkur tezisda nemis tilini o‘qitish jarayonida emotsional intellektni shakllantirishning pedagogik asoslari tahlil qilinadi. Zamonaviy metodlar, interaktiv yondashuvlar va psixologik omillarning ta’lim samaradorligiga ta’siri o‘rganiladi.

Kalit so‘zlar: emotsional intellekt, nemis tili, pedagogik yondashuv, innovatsion metodlar, ta’lim samaradorligi.

Bugungi kunda ta’lim tizimida kompetensiyaga asoslangan yondashuv ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu yondashuv nafaqat bilim berishga, balki shaxsning har tomonlama rivojlanishiga qaratilgan. Shu nuqtai nazardan, emotsional intellektni rivojlantirish ta’limning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Chet tillarini o‘qitish, xususan nemis tilini o‘rgatish jarayoni emotsional va ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Chunki til o‘rganish jarayoni doimiy muloqot, hamkorlik va o‘zaro tushunishni talab qiladi. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, emotsional jihatdan qo‘llab-quvvatlovchi ta’lim muhiti yaratilgan holatda o‘quvchilar tilni tezroq va samaraliroq o‘zlashtiradi. Shu bois, o‘qituvchilarning emotsional kompetensiyasi ham muhim rol o‘ynaydi.

1. Emotsional intellektni shakllantirishning pedagogik omillari

Nemis tilini o‘qitishda emotsional intellektni rivojlantirish quyidagi omillarga bog‘liq:

• o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi ijobiy munosabat;

• xavfsiz va qo‘llab-quvvatlovchi ta’lim muhiti;

• individual yondashuv;

• motivatsiyani rag‘batlantirish.

Bu omillar o‘quvchilarning o‘ziga ishonchini oshiradi.

2. Innovatsion metodlarning ahamiyati

Zamonaviy ta’limda interaktiv va kommunikativ metodlar keng qo‘llaniladi:

• debat va munozaralar;

• loyiha asosida o‘qitish;

• rolli o‘yinlar;

• multimedia vositalari.

Bu metodlar o‘quvchilarning emotsional faolligini oshiradi va ularni faol o‘rganishga undaydi.

3. O‘qituvchining emotsional kompetensiyasi

O‘qituvchi emotsional muhitni shakllantiruvchi asosiy shaxs hisoblanadi. U:

• o‘quvchilarni ruhlantirishi;

• stressni kamaytirishi;

• ijobiy motivatsiya yaratishi kerak.

O‘qituvchining emotsional intellekti yuqori bo‘lsa, ta’lim samaradorligi ham oshadi.

4. Ta’lim muhitining roli

Emotsional jihatdan qulay muhit:

• o‘quvchilarning erkin fikr bildirishiga imkon beradi;

• xatolardan qo‘rqmaslikni ta’minlaydi;

• ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.

Natijada til o‘rganish jarayoni samaraliroq kechadi.

5. Natijadorlik va amaliy ahamiyat

Emotsional intellektni rivojlantirishga qaratilgan o‘qitish:

• akademik natijalarni yaxshilaydi;

• kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi;

• shaxsning ijtimoiy moslashuvchanligini oshiradi.

Nemis tilini o‘qitishda emotsional intellektni rivojlantirish pedagogik jarayonning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Zamonaviy metodlar va emotsional yondashuvlar orqali ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Goleman D. Emotional Intelligence. – 1995.
2. Salovey P., Mayer J. Emotional Intelligence Theory. – 1997.
3. Gardner H. Frames of Mind. – 2011.
4. Dörnyei Z. Motivational Strategies. – 2001.
5. Krashen S. Language Acquisition Theory. – 1982.
6. Brown H.D. Language Teaching Principles. – 2007.
7. Arnold J. Affect in Language Learning. – 1999.
8. Oxford R. Language Strategies. – 2011.
9. Byram M. Intercultural Teaching. – 1997.
10. Hattie J. Visible Learning. – 2009.
11. Lightbown P., Spada N. Language Learning. – 2013.
12. Schunk D. Learning Theories. – 2012.